Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 16 lipca 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i handlowych — Jurysdykcja w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych — Rozporządzenie (WE) nr 4/2009 — Artykuł 3 lit. c) i d) — Żądanie dotyczące zobowiązania alimentacyjnego na rzecz małoletnich dzieci, jednoczesne z postępowaniem w sprawie separacji rodziców, wniesione w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym dzieci mają zwykłe miejsce pobytu

W sprawie C-184/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Corte suprema di cassazione (Włochy) postanowieniem z dnia 25 lutego 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 14 kwietnia 2014 r., w postępowaniu:

A

przeciwko

B,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, A. Ó Caoimh, C. Toader (sprawozdawca), E. Jarašiūnas i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu A przez C. Riminiego, avvocato,

— w imieniu B przez S. Callegara, avvocato,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. Palatiella, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu greckiego przez M. Germani oraz I. Kotsoni, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: włoski.

— w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez F. Moro oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz.U. 2009, L 7, s. 1).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między A a jego małżonką, B, odnoszącego się do żądania dotyczącego zobowiązania alimentacyjnego na rzecz ich dwojga małoletnich dzieci zgłoszonego w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym dzieci te mają zwykłe miejsce pobytu, jednoczesnego z postępowaniem w sprawie separacji między rodzicami.

Prawo Unii

Konwencja o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny

3 W preambule konwencji o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny, zawartej w Hadze w dniu 23 listopada 2007 r. (zwanej dalej „konwencją haską z 2007 r.”), zatwierdzonej w imieniu Unii Europejskiej decyzją Rady 2011/432/UE z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. L 192, s. 39), przypomniano, że we wszystkich działaniach dotyczących dzieci sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

4 Artykuł 20 ust. 1 lit. f) tej konwencji stanowi:

„Orzeczenie wydane w jednym umawiającym się państwie (»państwie pochodzenia«) jest uznawane i wykonywane w pozostałych umawiających się państwach, jeżeli:

[…]

f) orzeczenie zostało wydane przez organ sprawujący jurysdykcję w sprawie dotyczącej statusu osoby lub odpowiedzialności rodzicielskiej, chyba że jurysdykcja ta opierała się wyłącznie na obywatelstwie jednej ze stron”.

Konwencja z dnia 27 września 1968 r. w sprawie jurysdykcji i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych

5 Artykuł 5 pkt 2 konwencji z dnia 27 września 1968 r. w sprawie jurysdykcji i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, s. 32), zmienionej konwencją z dnia 9 października 1978 r. dotyczącą przystąpienia Królestwa Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Dz.U. L 304, s. 1), miał następujące brzmienie:

„Pozwany, który ma miejsce zamieszkania na terytorium jednego z umawiających się państw, może być pozywany w innym umawiającym się państwie:

[…]

2) w sprawach alimentacyjnych – przed sąd miejsca, gdzie uprawniony do alimentów ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu albo – w wypadku, gdy sprawa alimentacyjna jest rozpoznawana łącznie ze sprawą dotyczącą stanu cywilnego – przed sąd, który ma jurysdykcję do rozpoznania tej sprawy według własnego prawa, chyba że jurysdykcja ta opiera się jedynie na obywatelstwie jednej ze stron;

[…]” [tłumaczenie nieoficjalne].

Rozporządzenie (WE) nr 44/2001

6 Artykuł 5 pkt 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1) zawarto w sekcji 2 tego rozporządzenia, zatytułowanej „Jurysdykcja szczególna”. Artykuł ten stanowi:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, może być pozwana w innym państwie członkowskim:

[…]

2) w sprawach alimentacyjnych – przed sąd miejsca, gdzie uprawniony do alimentów ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu albo – w wypadku, gdy sprawa alimentacyjna jest rozpoznawana łącznie ze sprawą dotyczącą stanu cywilnego – przed sąd, który ma jurysdykcję do rozpoznania tej sprawy według własnego prawa, chyba że jurysdykcja ta opiera się jedynie na obywatelstwie jednej ze stron;

[…]”.

Rozporządzenie (WE) nr 2201/2003

7 Motywy 5 i 12 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. L 338, s. 1), stanowią:

„(5) W celu zapewnienia równego traktowania wszystkich dzieci niniejsze rozporządzenie obejmuje wszystkie orzeczenia w sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej, łącznie ze środkami mającymi na celu ochronę dziecka, niezależnie od jakiegokolwiek związku z postępowaniem w sprawach małżeńskich.

[…]

(12) Podstawy jurysdykcji w sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej ustanowione w niniejszym rozporządzeniu ukształtowane są zgodnie z zasadą dobra dziecka, w szczególności według kryterium bliskości. Oznacza to, że jurysdykcja powinna należeć w pierwszej kolejności do sądów państw członkowskich zwykłego pobytu dziecka, z wyjątkiem niektórych przypadków zmiany miejsca pobytu dziecka lub w następstwie porozumienia zawartego między podmiotami odpowiedzialności rodzicielskiej".

8 Artykuł 1 tego rozporządzenia, zatytułowany „Zakres stosowania", stanowi:

„1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie, bez względu na rodzaj sądu, w sprawach cywilnych dotyczących:

a) rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa;

b) przyznawania, wykonywania, przekazywania, pełnego lub częściowego pozbawienia odpowiedzialności rodzicielskiej.

[…]

3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

[…]

e) obowiązków alimentacyjnych;

[…]".

9 Artykuł 2 pkt 7 wspomnianego rozporządzenia określa odpowiedzialność rodzicielską jako „ogół praw i obowiązków, które zostały przyznane osobie fizycznej lub prawnej orzeczeniem, z mocy prawa lub poprzez prawnie wiążące porozumienie, dotyczących osoby lub majątku dziecka", a ten ogół praw i obowiązków obejmuje „w szczególności pieczę na dzieckiem oraz prawo do osobistej styczności z dzieckiem".

10 Artykuł 8 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„W sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej jurysdykcję mają sądy państwa członkowskiego, w którym w chwili wniesienia pozwu lub wniosku dziecko ma zwykły pobyt".

Rozporządzenie nr 4/2009

11 Zgodnie z motywami 1–3 rozporządzenia nr 4/2009 rozporządzenie to oraz w szczególności rozporządzenia nr 44/2001 i nr 2201/2003 mają na celu przyjęcie środków w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne oraz zmierzających między innymi do wspierania zgodności norm mających zastosowanie w państwach członkowskich w dziedzinie kolizji norm i sporów o jurysdykcję.

12 W motywie 8 rozporządzenia nr 4/2009 przypomniano, że w ramach tego rozporządzenia należy między innymi uwzględnić konwencję haską z 2007 r.

13 Motyw 15 tego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„By zabezpieczyć interesy wierzycieli alimentacyjnych i ułatwić skuteczne zarządzanie wymiarem sprawiedliwości w Unii Europejskiej, należy dostosować przepisy dotyczące jurysdykcji zawarte w rozporządzeniu [nr 44/2001] […]".

14 Artykuł 3 wspomnianego rozporządzenia, zawarty w rozdziale II, zatytułowanym „Jurysdykcja", stanowi:

„Sądami, które mają jurysdykcję do rozpoznania spraw dotyczących zobowiązań alimentacyjnych w państwach członkowskich, są:

a) sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego; lub

b) sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela; lub

c) sąd, który zgodnie z prawem sądu ma jurysdykcję do prowadzenia postępowania dotyczącego statusu osoby, w przypadku gdy [żądanie] dotycząc[e] zobowiązań alimentacyjnych jest związan[e] z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron; lub

d) sąd, który zgodnie z prawem sądu jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy [żądanie] dotycząc[e] zobowiązań alimentacyjnych jest związan[e] z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron".

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

15 A i jego małżonka, B, oraz dwoje ich małoletnich dzieci są obywatelami Włoch i stale zamieszkują w Londynie (Zjednoczone Królestwo). Dzieci urodziły się w tym mieście, odpowiednio, w dniach 4 marca 2004 r. i 5 sierpnia 2008 r.

16 Pismem z dnia 28 lutego 2012 r. A wniósł do Tribunale di Milano (sądu w Mediolanie, Włochy) powództwo przeciwko swojej małżonce, B, mające na celu orzeczenie separacji z jej winy, a także ustanowienie pieczy naprzemiennej nad ich małoletnimi dziećmi z ustaleniem miejsca zamieszkania przy matce, proponując miesięczne świadczenia tytułem kosztów kształcenia i opieki nad dziećmi w wysokości 4 000 EUR.

17 B wniosła powództwo wzajemne także mające na celu orzeczenie separacji z mężem, z jego winy, oraz przyznanie miesięcznych świadczeń alimentacyjnych w wysokości 18 700 EUR, podnosząc jednak zarzut braku jurysdykcji sądu włoskiego w odniesieniu do prawa do pieczy, ustalenia miejsca zamieszkania, utrzymywania kontaktów z dziećmi i przyczyniania się do utrzymania dzieci w zakresie, w jakim zdaniem B to sąd angielski należy uznać za mający jurysdykcję w tym względzie na podstawie rozporządzenia nr 2201/2003, ponieważ A i B zawsze zamieszkiwali w Londynie, gdzie urodziły się i zamieszkują ich małoletnie dzieci.

18 Postanowieniem z dnia 16 listopada 2012 r. Tribunale di Milano orzekł, że zgodnie z art. 3 rozporządzenia nr 2201/2003 ma on jurysdykcję, aby rozpoznać żądanie dotyczące separacji.

19 Natomiast sąd ten wywiódł z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003, że wyłącznie sądy angielskie mają jurysdykcję, aby rozpatrzyć kwestie związane z „odpowiedzialnością rodzicielską" w rozumieniu art. 2 pkt 7 tego rozporządzenia, ze względu na fakt, iż dzieci mają zwykłe miejsce pobytu w Londynie.

20 Ponadto A wniósł do High Court of Justice (England & Wales), Family Division [wysokiego trybunału sprawiedliwości (Anglii i Walii), wydział rodzinny, Zjednoczone Królestwo] w Londynie pozew o ustalenie szczegółowych warunków sprawowania odpowiedzialności rodzicielskiej.

21 Jeśli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz B z jednej strony oraz na rzecz małoletnich dzieci z drugiej strony, Tribunale di Milano także dokonał rozróżnienia. A zatem stwierdził on, iż ma jurysdykcję, aby orzec w przedmiocie żądania zasądzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz B, ze względu na to, że chodzi o kwestię związaną z postępowaniem dotyczącym statusu osoby w rozumieniu art. 3 lit. c) rozporządzenia nr 4/2009, a nawet z żądaniem orzeczenia separacji. Natomiast zgodnie z art. 3 lit. d) tego rozporządzenia sąd ten orzekł, iż nie ma jurysdykcji, aby orzec w przedmiocie żądania dotyczącego utrzymania małoletnich dzieci, ponieważ jest ono związane z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej. Jurysdykcję, aby orzec w przedmiocie tego ostatniego żądania, mają zatem także sądy angielskie.

22 A wniósł do Corte suprema di cassazione (sądu kasacyjnego) zażalenie na to postanowienie Tribunale di Milano, podnosząc jedyny zarzut dotyczący naruszenia art. 3 lit. c) rozporządzenia nr 4/2009, ponieważ jego zdaniem sądy włoskie mają jurysdykcję również w odniesieniu do kwestii dotyczących zobowiązań alimentacyjnych względem dzieci.

23 Zdaniem A przyjęta przez Tribunale di Milano wykładnia art. 3 lit. d) rozporządzenia nr 4/2009, która uzasadnia orzeczenie tego sądu stwierdzające brak jurysdykcji, aby orzec w przedmiocie żądania dotyczącego zobowiązań alimentacyjnych względem dzieci, jest błędna w zakresie, w jakim takiego wyłączenia jurysdykcji nie można wywieść z brzmienia tego przepisu.

24 Zdaniem sądu odsyłającego w orzeczeniu, które zostanie wydane w przedmiocie wspomnianego zażalenia, należy określić wzajemne relacje przepisów art. 8 rozporządzenia nr 2201/2003 oraz art. 3 rozporządzenia nr 4/2009, w szczególności w świetle przesłanek wymienionych w art. 3 lit. c) i d) tego ostatniego rozporządzenia.

25 W tych okolicznościach Corte suprema di cassazione postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy żądanie dotyczące zobowiązań alimentacyjnych względem dzieci podniesione w ramach postępowania w sprawie separacji małżonków, jako związane z tym postępowaniem, może być rozpatrzone zarówno przez sąd prowadzący postępowanie w sprawie separacji, jak i przez sąd, przed którym zawisłe jest postępowanie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej, na podstawie kryterium zapobiegania [kolizji jurysdykcji], czy też powinno być bezwzględnie rozstrzygnięte przez ten ostatni sąd w zakresie, w jakim dwa odrębne kryteria wskazane w […] art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 mają alternatywny charakter (w tym znaczeniu, że jedno wyklucza bezwzględnie drugie)?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

26 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli sąd państwa członkowskiego orzeka w postępowaniu dotyczącym separacji lub rozkładu pożycia między rodzicami małoletniego dziecka, a sąd innego państwa członkowskiego orzeka w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej za to dziecko, wówczas o żądaniu dotyczącym zobowiązania alimentacyjnego względem tego dziecka może orzekać zarówno sąd mający jurysdykcję, aby orzec w postępowaniu dotyczącym separacji lub rozkładu pożycia – jako o żądaniu związanym z postępowaniem dotyczącym statusu osoby w rozumieniu art. 3 lit. c) tego rozporządzenia – jak i sąd mający jurysdykcję, aby orzec w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej – jako o żądaniu związanym z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej w rozumieniu art. 3 lit. d) wspomnianego rozporządzenia – czy też o takim żądaniu powinien koniecznie orzec ten ostatni sąd.

27 Innymi słowy, sąd ten dąży do ustalenia, czy wskazane w art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 kryteria przyznawania jurysdykcji – uwzględniwszy zawarty w tym art. 3 lit. c) i d) spójnik „lub" – wzajemnie wykluczają się, czy też spójnik ten oznacza, że sądy mające odpowiednio jurysdykcję, aby orzekać w przedmiocie postępowania dotyczącego separacji oraz postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej, mogą, zarówno pierwszy, jak i drugi, ważnie orzec w przedmiocie żądania dotyczącego zobowiązania alimentacyjnego względem małoletnich dzieci.

28 W tym względzie należy wskazać, że kwestia taka pojawia się jednak, wyłącznie gdy żądanie dotyczące zobowiązania alimentacyjnego względem małoletniego dziecka zostanie uznane za związane zarówno z „postępowaniem dotyczącym statusu osoby", jak i z „postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej" w rozumieniu tych przepisów, a nie wyłącznie z jednym z tych postępowań.

29 A zatem należy określić zakres pojęcia „[żądania] związanego z" zawartego w art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009.

30 W tym względzie należy wskazać, że o ile przepisy te wyraźnie zezwalają sądowi krajowemu na stwierdzenie jego jurysdykcji, aby orzekać w przedmiocie żądania dotyczącego zobowiązania alimentacyjnego w kontekście transgranicznym, gdy prawo sądu rozpoznającego sprawę przyznaje mu jurysdykcję, aby orzekać odpowiednio w przedmiocie postępowań dotyczących statusu osoby lub postępowań dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, o tyle zakresu pojęcia „[żądania] związanego z", wskazanego w tych przepisach, nie należy jednak pozostawiać ocenie sądów każdego państwa członkowskiego zgodnie z ich prawem krajowym.

31 Z wymogu jednolitego stosowania prawa Unii wynika bowiem, że w zakresie, w jakim art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 nie zawiera odesłania do prawa państw członkowskich w celu określenia znaczenia i zakresu tego pojęcia, pojęciu temu należy nadawać autonomiczną i jednolitą wykładnię w całej Unii (zob. podobnie wyrok Kásler i Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 37).

32 Wykładnię tę należy ustalić, uwzględniając brzmienie danego przepisu, jego kontekst oraz zamierzony cel danego uregulowania (zob. podobnie wyrok A, C-523/07, EU:C:2009:225, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

33 Na podstawie literalnej wykładni przepisów art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 należy stwierdzić, że przepisy te odróżniają postępowania dotyczące statusu osoby od postępowań dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej.

34 O ile określone tam kryteria przyznawania jurysdykcji są alternatywne w zakresie, w jakim są one połączone spójnikiem „lub", o tyle brzmienie to nie pozwala jednak ustalić niedwuznacznie, czy ich alternatywny charakter skutkuje tym, że żądania dotyczące zobowiązań alimentacyjnych względem dziecka są związane wyłącznie z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej, czy też wspomniane żądania można uznać za związane także z postępowaniem dotyczącym statusu osoby.

35 Jeśli chodzi o kontekst, w który wpisuje się ten przepis, należy stwierdzić, że rozróżnienie wynikające z jego brzmienia odzwierciedla rozróżnienie dokonane w przepisach rozporządzenia nr 2201/2003.

36 To ostatnie rozporządzenie, które w motywie 5 stanowi, że w celu zapewnienia równego traktowania wszystkich dzieci obejmuje ono wszystkie orzeczenia w sprawach odpowiedzialności rodzicielskiej, łącznie ze środkami mającymi na celu ochronę dziecka, niezależnie od jakiegokolwiek związku z postępowaniem w sprawach małżeńskich, dokonuje wyraźnego rozróżnienia między sporami dotyczącymi rozwodu, separacji i unieważnienia małżeństwa z jednej strony a sporami dotyczącymi przyznawania, wykonywania, przekazywania, pełnego lub częściowego pozbawienia odpowiedzialności rodzicielskiej z drugiej strony.

37 W odniesieniu do rozwodu, separacji i unieważnienia małżeństwa jurysdykcja sądu jest bowiem przyznawana, zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003, na podstawie kryteriów uwzględniających zasadniczo aktualne lub dawne miejsce zwykłego pobytu małżonków lub jednego z nich, podczas gdy, zgodnie z motywem 12 wspomnianego rozporządzenia, w dziedzinie odpowiedzialności rodzicielskiej podstawy jurysdykcji ukształtowane są zgodnie z zasadą dobra dziecka, w szczególności według kryterium bliskości.

38 Przepisy art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 rozróżniają, jeśli chodzi o wskazane w nim kryteria przyznawania jurysdykcji, postępowania sądowe według tego, czy dotyczą one praw i obowiązków w relacjach między małżonkami lub praw i obowiązków rodziców względem jednego dziecka lub większej ich liczby.

39 Żądanie dotyczące zobowiązań alimentacyjnych względem małoletnich dzieci odnosi się zaś do tego ostatniego rodzaju postępowania, ponieważ dotyczy ono określenia zobowiązań alimentacyjnych, które ciążą na pierwszym lub drugim z rodziców względem ich dzieci, aby pokryć koszty utrzymania i kształcenia tych dzieci.

40 Ze względu na swój charakter żądanie dotyczące zobowiązań alimentacyjnych względem małoletnich dzieci jest zatem w istocie związane z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej.

41 Co się tyczy zamierzonych przez rozporządzenie nr 4/2009 celów, należy przypomnieć, że wspomniane rozporządzenie, zgodnie z jego motywem 15, ma na celu zabezpieczenie interesów wierzycieli alimentacyjnych i ułatwienie skutecznego zarządzania wymiarem sprawiedliwości w Unii.

42 Jeśli chodzi o cel związany ze skutecznym zarządzaniem wymiarem sprawiedliwości, należy wskazać, że żądanie dotyczące zobowiązań alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci nie jest koniecznie związane z postępowaniem dotyczącym rozwodu lub separacji. Ponadto postępowanie takie niekoniecznie skutkuje ustaleniem zobowiązań alimentacyjnych względem małoletniego dziecka.

43 Natomiast sąd mający jurysdykcję, aby orzekać w przedmiocie postępowań dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej zdefiniowanej w art. 2 pkt 7 rozporządzenia nr 2201/2003, może najlepiej ocenić in concreto zasadność żądania dotyczącego zobowiązania alimentacyjnego na rzecz dziecka, określić kwotę wspomnianego zobowiązania mającego na celu pokrycie kosztów utrzymania i wychowania dziecka, dostosowując ją zgodnie z ustalonym sposobem sprawowania pieczy, wspólnym lub wyłącznym, zgodnie z prawem do osobistej styczności z dzieckiem, czasem trwania tego prawa oraz zgodnie z innymi okolicznościami faktycznymi odnoszącymi się do sprawowania odpowiedzialności rodzicielskiej, które mu przedstawiono.

44 Interes uprawnionego do alimentów zostaje w ten sposób także zapewniony, jako że, po pierwsze, małoletnie dziecko łatwo uzyska orzeczenie dotyczące przysługujących mu wierzytelności alimentacyjnych od sądu, któremu najlepiej znane są okoliczności istotne dla oceny jego żądania.

45 Po drugie, sąd mający jurysdykcję, aby orzec w przedmiocie żądania dotyczącego takiej wierzytelności alimentacyjnej, jest wyznaczany zgodnie z przepisami jurysdykcyjnymi prawa Unii określonymi w rozporządzeniu nr 2201/2003 dla celów ustalenia sądu mogącego ważnie orzec w postępowaniach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, które to przepisy jurysdykcyjne są ukształtowane, jak wspomniano w pkt 37 niniejszego wyroku, zgodnie z zasadą dobra dziecka.

46 Należy bowiem podkreślić konieczność uwzględnienia dobra dziecka w ramach wykładni przepisów jurysdykcyjnych określonych w art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009. Tym bardziej że wdrożenie rozporządzenia nr 4/2009 powinno nastąpić zgodnie z art. 24 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, zgodnie z którym we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych zarówno przez władze publiczne, jak i przez instytucje prywatne, należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka.

47 A zatem z brzmienia art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009, z zamierzonych przezeń celów i z kontekstu, w który przepis ten się wpisuje, wynika, że jeżeli dwa sądy orzekają – pierwszy w postępowaniu dotyczącym separacji lub rozkładu pożycia między małżonkami będącymi rodzicami małoletnich dzieci, a drugi w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej za te dzieci – wówczas żądanie zasądzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz tych dzieci nie może zostać uznane za związane zarówno z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej w rozumieniu art. 3 lit. d) tego rozporządzenia, jak i z postępowaniem dotyczącym statusu osoby w rozumieniu art. 3 lit. c) wspomnianego rozporządzenia. Może ono zostać uznane za związane wyłącznie z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej.

48 W konsekwencji na przedstawione pytanie należy udzielić odpowiedzi, iż art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia nr 4/2009 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli sąd państwa członkowskiego orzeka w postępowaniu dotyczącym separacji lub rozkładu pożycia między rodzicami małoletniego dziecka, a sąd innego państwa członkowskiego orzeka w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej za to dziecko, wówczas żądanie dotyczące zobowiązania alimentacyjnego względem tego dziecka jest związane wyłącznie z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej w rozumieniu art. 3 lit. d) tego rozporządzenia.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 3 lit. c) i d) rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych należy interpretować w ten sposób, że jeżeli sąd państwa członkowskiego orzeka w postępowaniu dotyczącym separacji lub rozkładu pożycia między rodzicami małoletniego dziecka, a sąd innego państwa członkowskiego orzeka w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej za to dziecko, wówczas żądanie dotyczące zobowiązania alimentacyjnego względem tego dziecka jest związane wyłącznie z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej w rozumieniu art. 3 lit. d) tego rozporządzenia.

Podpisy